

Afgørelser – Reg. nr.: 01666.00

Fredningen vedrører: Bjerringbro - Ophævet

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 06-09-1952

Fredningsnævnet 30-07-1951

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

IKKE FREDET

INDHOLDSFORTEGNELSE

- Kendelse af 6/9 1952 [ofn - 1072/51] om ophævelse af
- Kendelse af 30/7 1951 [nævn] om fredning af 2-bredder.

761 Bjerringbro kommune

1215 II NV, NØ

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 6/9 1952)

~~Fredningen~~ omfatter (helt eller delvis) følgende matrikelnumre: af:

Bøgeskov By, Gullev

Gullev By, Bjerringbro

Hjermind By, Bjerringbro

Gældende matrikulært kortbilag: ~~af~~ af 1951

Se også REG. NR.:

107-51

U d s k r i f t

af

forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet for V i b o r g amt.

K e n d e l s e afsagt d. 30. juli 1951.

OPHÆVET

År 1951 den 30. juli afholdt fredningsnævnet for Viborg amtsrådsreds møde på Madsens hotel i Bjerringbro.

Der foretoges :

Sag ang. fredning af Gudenaåens bredder ved Bjerringbro.

Mødt var formanden, civildommer Otto Kiørboe, Viborg, det amtsvalgte medlem, amtsvejnspektør V. Rasmussen, Overlund, m.fl.--

Nævnet gennemgik sagen og afsagde derefter sålydende

K e n d e l s e :

Under behandlingen af en sag om udarbejdelse af en byplan for Bjerringbro stationsby er spørgsmålet om udnyttelse af arealerne omkring gudenaen indenfor stationsbyens område blevet rejst overfor fredningsnævnet, og i en skrivelse af 19/11 1945 har Danmarks Naturfredningsforening overfor nævnet afgivet en foreløbig udtalelse om sagen.

I skrivelse af 18/11 1949 har foreningen derefter overfor nævnet rejst fredningssag vedr. de omtalte områder m.v. Skrivelsen er sålydende :

" Under behandling af den os tidligere forelagte byplan for Bjerringbro og omegn blev det fra Danmarks Naturfredningsforenings side påpeget, at det som led i denne ville være af betydning at gennemføre fredning af arealerne ved Gudenaå/bredder, som er ubebyggede og væsentligt henligger som eng, idet såvel landskabelig æstetiske som sociale naturfredningssyn taler for en sådan ordning.

Efter at vort tekniske udvalg havde udarbejdet et forslag i så henseende og på kort indtegnet grænserne for en eventuel

**CITERET FULDT UD
I OFN K AF
6/9 1952**

OVERFREDNINGSNÆVNET >

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1952, den 6. september, afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1072/51 vedrørende fredning af Gudenåens bredder ved Bjerringbro.

I den af fredningsnævnet for Viborg amt den 30. juli 1951 afsagte kendelse hedder det:

"Under behandlingen af en sag om udarbejdelse af en byplan for Bjerringbro stationsby er spørgsmålet om udnyttelse af arealerne omkring Gudenåen indenfor stationsbyens område blevet rejst overfor fredningsnævnet, og i en skrivelse af 19/11 1945 har Danmarks Naturfredningsforening overfor nævnet afgivet en foreløbig udtalelse om sagen.

I skrivelse af 18/11 1949 har foreningen derefter overfor nævnet rejst fredningssag vedr. de omtalte områder m.v. Skrivelsen er sålydende:

"Under behandling af den os tidligere forelagte byplan for Bjerringbro og omegn blev det fra Danmarks Naturfredningsforenings side påpeget, at det som led i denne vilde være af betydning at gennemføre fredning af arealerne ved Gudenåens bredder, som er ubebyggede og væsentligt henligger som eng, idet såvel landskabelig-æstetiske som sociale naturfredningshensyn taler for en sådan ordning.

Efter at vort tekniske udvalg havde udarbejdet et forslag i så henseende og på kort indtegnet grænserne for en eventuel fredning, blev sagen forelagt vor lokale fredningskomite for Viborg og omegn. Komiteen har foretaget besigtigelse og haft forhandling med de i sagen interesserede kommuner m.fl.

Herom udtales i en skrivelse til vor hovedbestyrelse bl.a. følgende:

"Komiteen har påny besigtiget forholdene og forhandlet med repræsentanter for Hjermand-Lee-Hjorthede kommune og Sal-Gullev kommune, i hvilke kommuner størstedelen af de pågældende arealer er beliggende, således at de syd for åen liggende arealer hører til Sal-Gullev kommune og de nord for åen liggende til Hjermand-Lee-Hjorthede kommune, dog at de vestligste arealer nord for åen hører til Bjerring-Mammen

kommune. De pågældende kommunalrepræsentanter - Bjerring-Mammen kommune var ikke repræsenteret - viste interesse for fredningen ang. den landskabelige side, idet de gav udtryk for forståelse af, at Gudenåens bredder bevarede deres landskabelige præg. Det fremhævedes bl.a., at der på sydsiden af åen umiddelbart øst for broen var solgt en byggegrund ned til åen, men at bebyggelse der burde hindres. Derimod syntes der kun at være ringe interesse for den sociale side af fredningen, navnlig ikke med hensyn til udlæggelse af friluftsarealer, idet der henvistes til, at der i Bjerringbro forefindes lystanlæg og sportsplads med stadion, og at der i forbindelse med sportspladsen skulle indrettes friluftsbad.

Efter komiteens formening er det et sjældent forekommende tilfælde, at der indenfor en bymæssig bebyggelse ligger et frit område af så smuk landskabelig karakter som områderne langs Gudenåen, og at der derfor er fuld anledning til gennem en fredning at bevare dette område i dets nuværende tilstand. Efter komiteens formening vil det være det mest praktiske i første omgang at begrænse sig til en landskabelig fredning. Gennemføres en sådan, vil der være mulighed for på et senere tidspunkt at tage spørgsmålet op om udlæggelse af friluftsarealer, hvis der skulle vise sig at være trang dertil. Fredningsservitutten vil kunne udformes som af teknisk udvalg foreslået, dog skal det bemærkes, at kommunalrepræsentanterne fremhævede, at der burde være adgang til fra tid til anden at kunne omlægge arealerne af hensyn til græsvækstens fornyelse. Det kunne fra broen ses, at nogle af arealerne syd for åen, omtrent udfør hvor åen slår svinget mod nord, var opdyrket, i hvert fald de sydligste af disse. Det er muligt, at man for disse arealer og arealerne øst for kan fravige forbudet mod opdyrkning; set fra broen vil det væsentligste landskabelige moment med hensyn til disse arealer. af hvilke de østligste ligger mere end en halv km fra broen, være, at det frie udsyn ikke hindres ved bebyggelse eller på anden måde.

Med hensyn til afgrænsningen af de områder, som skulle inddrages under den landskabelige fredning, fremsatte kommunalrepræsentanterne forskellige bemærkninger.

Som det af kortet fremgår, er der nord for åen, ikke langt fra denne projekteret en vej mod øst for at forbedre adgangsforholdene til det nord for liggende til jernbanelinien grænsende område, som allerede nu er og fortsat tænkes anvendt til industribebyggelse. Det fremhævedes nu, at det ikke ved fredningen må blive hindret, at denne projekterede vej fortsættes med et sving mod nordøst for derved at føres under jern-

banelinien og få forbindelse med den på kortet viste vej Jørgens Alle. Endvidere fremhævedes det, at det ikke ved fredningen bør hindres, at den projekterede vej fortsættes mod øst langs jernbanelinien, for at der kan blive adgang til de længere mod øst liggende arealer, som også skal egne sig til industribebyggelse. Endvidere fremhævedes det, om det ikke ville være rimeligt, at de østligste arealer undtages fra fredningen, eller at der i hvert fald nord for åen i hele det til åen grænsende areals længde kun fredes et bælte, der ikke er bredere end foreslået, umiddelbart øst for broen. Efter komiteens mening bør fredningsservitutten udformes således, at den ikke hindrer anlæg af de nævnte veje, som ikke vil betyde noget mærkbart indgreb i de landskabelige forhold. Iøvrigt må man mene, at det vil være tilstrækkeligt med et fredet bælte nord for åen, som i bredde ikke overstiger den ved broen for arealet angivne bredde; men spørgsmålet om fredningens nærmere afgrænsning, derunder hvor lang den bør gå mod øst, bør formentlig udskydes til afgørelse under sagens behandling for nævnet. Det fremhævedes derhos særlig af kommunalrepræsentanterne for Sal-Gullev kommune, at der påtænkes anlagt en vej fra Sønderbro mod vest, som også markeret på kortet, og at fredningen ikke måtte hindre, at der kunne ske bebyggelse på begge sider af denne vej. Den pågældende vej er - som nævnt - kun projekteret, og under forhandlingerne viste det sig, at det antagelig ville være mere praktisk at anlægge vejen mere mod syd - således som skitseret på kortet. Der ville derved uden noget væsentlig indgreb i de arealer, der foreslås fredet, kunne ske bebyggelse på begge sider af vejen, hvilket er af betydning ved fordeling af udgifterne til vejens anlæg, vedligeholdelse m.v. Også dette forhold bør formentlig fremdrages overfor nævnet.

Det skal bemærkes, at kommunalrepræsentanterne udtalte sig for, at der plantes træer langs den projekterede vej nord for åen for at adskille de fredede områder fra industriområderne.

I teknisk udvalgs erklæring af 8. nov. 1945 om dispositionsplanen er der henvist til, at man omgås med planer om et vandrensningsanlæg ved Gudenåens nordre bred. Man fremdrog dette spørgsmål overfor kommunalrepræsentanterne, og de bekræftede dette og meddelte, at arbejdet antagelig snart kunne påbegyndes. Rensningsanlægget skal placeres omtrent som markeret på kortet. Foreholdt det uheldige i denne placering erklæredes det, at dette var det eneste sted, hvor et sådant anlæg kunne placeres, og at det iøvrigt ville blive af ret små dimensioner og ville kunne skjules ved en passende beplantning.

I teknisk udvalgs indstilling af 28. juni d.å. er omtalt Trækstien

(i Bjerr. ingbro kaldet Pramstien), som fra broen går langs åens sydlige bred mod vest, og det anføres, at "almenheden" i øjeblikket ved hævde har ret til at færdes ad denne". Om der haves sådan færdselsret er ikke ubestridt, og nogen retsafgørelse i så henseende foreligger ikke. Efter hvad der oplyses for komiteen, lægges der ikke hindringer i vejen for gående færdsel ad Trækstien fra broen og et stykke mod vest (omtrent til ud for det røde kryds på kortet), men videre frem mod vest er lodsejerne tilbøjelige til at modsætte sig færdsel, idet det hævdes, at vanding af kreaturer i Gudenåen er til hinder for færdselen. Forholdet er ikke afklaret, og det vil være det sikreste, at der søges afklaring af forholdet under fredningssagen. Teknisk udvalg foreslår dernæst, at der syd for broen mod øst anlægges en sti svarende til Trækstien.

Dette kan komiteen anbefale, og det skal bemærkes, at kommunalrepræsentanterne syntes at interessere sig for anlæg af en sådan sti.

Det skal tilføjes, at der også fra Bjerringbro mod øst i sin tid har været en træksti, liggende på åens sydlige side i hvert fald indtil Langå. I august eller september 1941 rettedes der af naturfredningsforeningen og turistforeningen en henvendelse til Ministeriet for offentlige Arbejder angående offentlig færdsel ad denne sti, men så vidt vides, førte dette ikke til noget resultat."

Idet vi endvidere tillader os at vedlægge genpart af vort tekniske udvalgs erklæring af 28. juni 1948 i sagen, hvori fredningsønsket er nærmere præciseret, skal vi, idet tilføjes, at vort forretningsudvalg ganske har kunnet slutte op bag udvalgets forslag, tillade os at bede det ærede nævn om med hjemmel i naturfredningslovens § 1 at optage fredningssag til behandling på det således foreliggende grundlag."

I den i foreningens nævnte skrivelse omtalte erklæring af 28/6 1948 fra foreningens tekniske udvalg udtales følgende:

"Da der nu synes at være planer fremme om at bebygge de arealer langs Gudenåen, som man i sin tid, da byplanen for Bjerringbro var til behandling i udvalget, udtalte sig for at friholde for bebyggelse, bør der efter udvalgets opfattelse nu af foreningen rejses en fredningssag for de ommeldte arealer. Til brug ved fredningssagens rejsning tillader man sig at fremsende i 3 eksemplarer et kort visende de til fredning udsete arealer og deres placering i byplanen. Det bør dog bemærkes, at der under sagens behandling for nævnet bør forhandles med kommunerne om detaillerne ved den endelige afgrænsning af fredningen på sådanne steder, hvor væsentlige offentlige interesser gør sig gældende. I denne forbindelse bør også understreges det ønskelige i i

det hele at vinde kommunernes forståelse for denne fredningssags betydning, en fredning som i høj grad både kan og bør støttes af kommunerne på grund af dens store byplanmæssige betydning. Fredningen bør som også nævnt i udvalgsskrivelsen af 8/11-45 først og fremmest sikre Gudenåen frie landskabelige omgivelser under dens forløb gennem Bjerringbro. Arealerne bør stedse henligge i dens nuværende tilstand, i hvilken de stadig skal kunne udnyttes landbrugsmæssigt til græsning af kreaturer. Det skal derhos være forbudt at udstykke eller bebygge arealerne, ejheller må der anbringes boder, skure, master eller andre indretninger, som kan virke mispydende. Opfyldning og afgravning samt henkastning af affald bør være forbudt, såvel som plantning af træer og buske med undtagelse af sådanne plantninger, som foretages af landskabelige grunde efter nævnets nærmere anvisning. Det skal endelig være forbudt nogensinde ved gravning af kanaler eller andre vandafledende foranstaltninger varigt at ændre jordbundens fugtighed og dermed vegetationen, ligesom selve åens forløb og breddernes tilstand ingensinde bør gøres til genstand for en udnyttelse, som på afgørende vis vil ændre dens nuværende karakter.

Ligesom almenheden i øjeblikket ved hævd har ret til frit at færdes ad trækstien vest for broen, bør de også tilsikres den fri færdselsret langs Gudenåens søndre bred øst for broen, og en sti af ganske samme karakter som den gamle træksti bør her anlægges. Herudover bør der ikke føres stier ind over det til fredning udsete område.

Imidlertid bør der skabes betingelser for, at offentligheden - og herunder først og fremmest Bjerringbro borgere - får mulighed for direkte at udnytte stedets rekreative værdier. En særlig egnet del af arealet - som kan udpeges i samråd med kommunerne - bør holdes i reserve som en folkepark, hvor friluftslivet kan udfolde sig. Her bør lejrslagning under visse fastlagte former kunne finde sted, ligesom der bør kunne anlægges boldbaner m.v., alt dog med skyldig hensyntagen til bevarelsen af de landskabelige værdier.

Til slut skal bemærkes, at det ville være ønskeligt at få de til fredning udpegede områder arronderet med en passende beplantning i grænserne mod de tilstødende bolig- og erhvervskvarterer. Dette gælder i særlig grad grænserne mod de områder, der er udlagt til industri."

Det bemærkes, at de til fredning indstillede arealer er beliggende i Hjerminde-Lee-Hjorthede, Bjerring-Mammen og Sahl-Gullev kommuner.

Sagen drejer sig herefter alene om en landskabelig fredning af arealerne langs Gudenåen under dens forløb gennem Bjerringbro stationsby, medens den sociale side af sagen er udskudt til behandling på et

senere tidspunkt, og nævnet har under hensyn hertil ikke ment nu at burde tage det af såvel det tekniske udvalg som af foreningen rejste spørgsmål om ret til færdsel ad den gamle Træksti langs Gudenåen op til behandling eller eventuelt at søge det løst efter den i fredningslovens § 27 anviste fremgangsmåde.

Nævnet har besigtiget de til fredning indstillede arealer og herunder forhandlet med lodsejerne og Naturfredningskomiteen for Viborg og omegn på Danmarks Naturfredningsforenings vegne.

Under besigtigelsen erklærede de for Naturfredningskomiteen mødet, at fredningsforslaget for så vidt angår arealerne nord for åen øst for landevejsbroen indskrænkes til at angå en strækning af en bredde på 40 m fra åbredden, og at forslaget f.s.v. ang. arealerne syd for åen vest for landevejsbroen omfatter et areal, der mod vest begrænses af det sydvestlige skel af matr. nr. 12, Bøgeskov, Gullev sogn, omfattende hele dette matr. nr. og som iøvrigt går fra åen mod syd til en række træer, som på matr. nr. 13e, Gullev by, Bjerringbro sogn er plantet i en lige linie. Vest herfor vil fredningsgrænsen kunne trækkes som en fortsættelse i lige linie af trærækken eller langs det derværende pigtrådshegn indtil det østlige hjørne af matr. nr. 12, Bøgeskov, Gullev sogn. Øst for trærækken vil den sydlige fredningsgrænse kunne trækkes over matr. nr. 12d, Gullev by, Bjerringbro sogn i en afstand fra åbredden, der ikke overskrider den afstand, der er fra den østlige del af trærækken og ned til åen. Det til fredning indstillede areal vest for landevejen begrænses herefter i den østlige ende mod syd af en linie, der føres fra det punkt, hvor sydgrænsen fra vest skærer skellet mellem matr. nr. 12d og matr. nr. 8b, Gullev by, Bjerringbro sogn i lige linie til det nordvestre hjørne af matr. nr. 8cæ, smst., og derfra videre til det sydvestre hjørne af matr. nr. 8ch, smst. og langs dette matr. nr. sydgrænse til landevejen.

Med hensyn til ejendommen matr. nr. 8ch bemærkes, at forslaget går ud på, at der ikke foretages bebyggelse eller beplantning nord for de nu på ejendommen værende bygninger.

Med hensyn til ejendommen matr. nr. 8cc og 23c, smst. har ejeren M. Dalsgård oplyst, at han har til hensigt at opføre et bådehus og en garage på arealet. Naturfredningskomiteens repræsentant har hertil bemærket, at der intet haves at indvende imod, at der indrettes et bådehus under forudsætning af, at dettes udseende og beliggenhed godkendes af fredningsnævnet. Ejeren har erklæret sig indforstået heri og har ikke krævet erstatning.

Iøvrigt har lodsejerne i det væsentlige protesteret mod fredningen

og for så vidt den fremmes påstået erstatning.

Nævnet har vedtaget at fremme sagen i alt væsentligt i overensstemmelse med indstillingen, således som den nu foreligger."

I kendelsen udformes fredningsservitutten derefter for hver af de under fredningen inddragne ejendomme, og der træffes bestemmelser om de ejerne tilkommende erstatninger, som ialt andrager 26.000 kr. I nogle tilfælde skal erstatningsbeløbene ifølge kendelsen udbetales til panthavere.

Endelig fastsætter kendelsen, at de fredede arealer, for så vidt de ikke udgør hele matr. nr., vil være at udstykke, og at påtaleretten tilkommer fredningsnævnet for Viborg amtsrådskreds.

Kendelsen er forelagt overfredningsnævnet i henhold til naturfredningslovens § 19, 3. stk., hvorhos den er indanket af samtlige lods-ejere med en enkelt undtagelse samt af Hjerminde-Lee-Hjorthede sogneråd, Bjerring-Mammen sogneråd og Sahl-Gullev sogneråd.

Overfredningsnævnet har den 2. juli 1952 besigtiget de pågældende arealer og forhandlet med de ankende og andre i sagen interesserede.

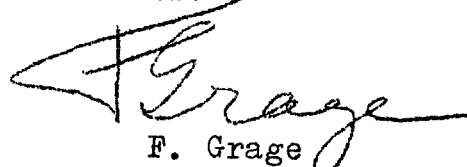
Det oplystes, at der til boligministeriet er indsendt forslag til en dispositionsplan, hvorefter de under fredningskendelsen inddragne arealer skal bevares som grønne områder.

Under hensyn hertil og da både lodsejerne og repræsentanter for sognerådene protesterede mod fredningen, medens der på den anden side ikke var fremkommet lokale tilkendegivelser til fordel for fredningen, vedtoges det at ophæve fredningskendelsen, hvorved bemærkes, at de omhandlede arealer ikke skønnedes at have en sådan almindelig fredningsmæssig betydning, at der ved fredningsbestemmelser burde tilvejebringes en af de påtænkte lokale byggebestemmelser uafhængig sikkerhed mod bebyggelse.

T h i b e s t e m m e s :

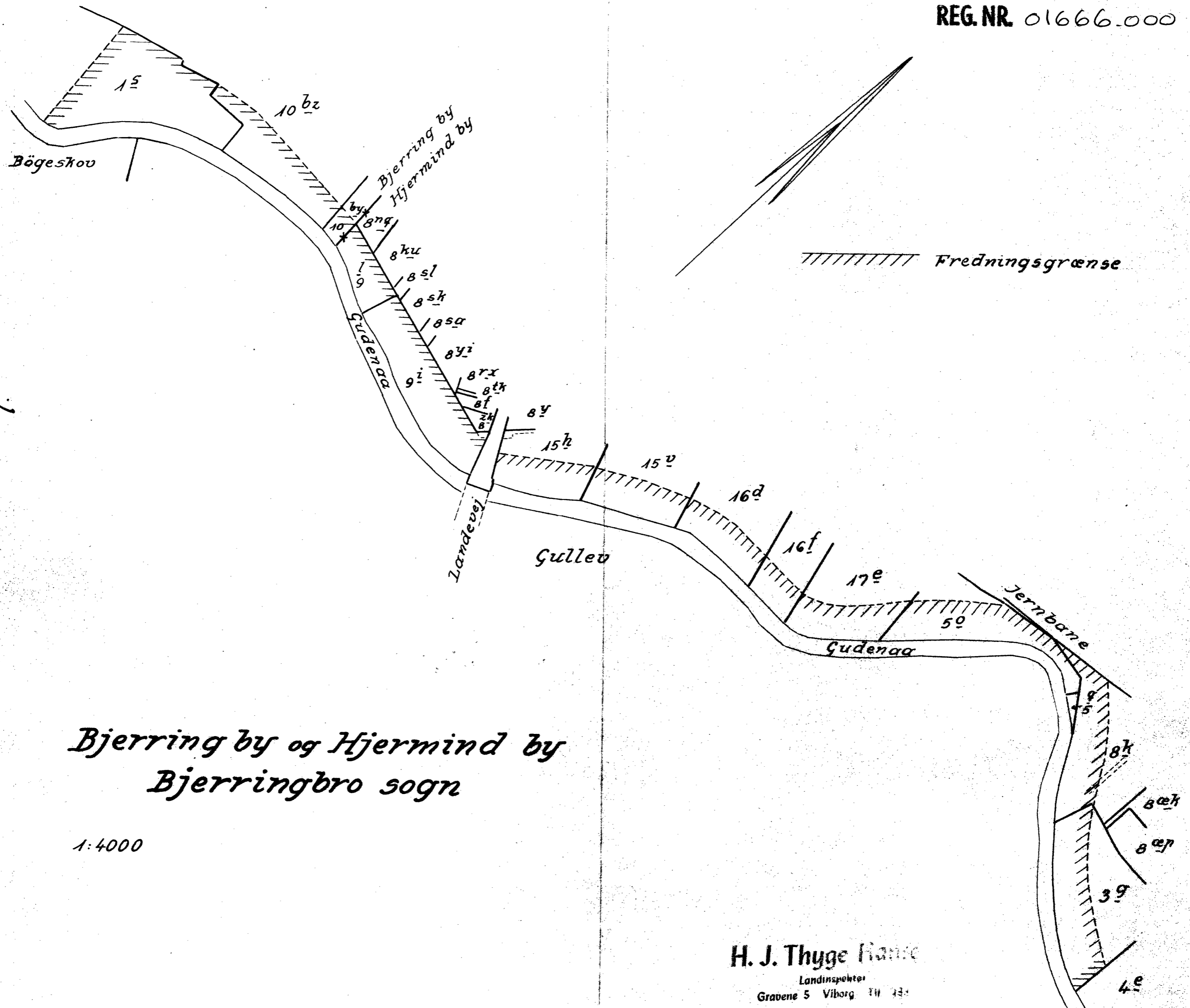
Den af fredningsnævnet for Viborg amt den 30. juli 1951 afsagte kendelse vedrørende fredning af Gudenaasens bredder ved Bjerringbro ophæves.

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

overfredningsnævnets sekretær

KORT >

*Bjerring by og Hjermind by
Bjerringbro sogn*

1:4000

H. J. Thyge Hansen
Landinspektør
Gravene 5 Viborg TH 131

At denne kort-genpart er nøjagtig genpart af det originale kort vedrørende jorndommene

15, 10bz, 10by, 0f, 9i, 15h, 15v

mtr. nr. 1, 16f, 17e, 50, 51, 8k, 8y, 39

Bjerring by og Hjermind by

Viborg d. 31. juli 1951

Just. ministeriets genp. kalkerlærre

H. J. Thyge Hansen